

POLJOPRIVREDNA ENCIKLOPEDIJA**Jugoslavenski leksikografski zavod — Zagreb, I-III, 1967-1973.**

»Poljoprivredna enciklopedija« je suvremeno-monumentalno znanstveno-stručno djelo sadanje aktivne generacije jugoslavenskih agronoma. Na ovom djelu rad je počeo još 1964. Nakon temeljitih priprema izašao je prvi svezak 1967, drugi 1970, i sada posljednji, treći, 1973. Ukupno sva tri sveska sadrže 2 100 stranica velikog enciklopedijskog formata. Svaki je cca 700 stranica.

Potrebno je da u našim stručno-znanstvenim agronomskim glasilima zabilježimo završetak štampanja naše stručno-znanstvene poljoprivredne enciklopedije. To je u prvom redu uspjeh široke koncepcije enciklopedijaca, u izdanju Jugoslavenskog leksikografskog zavoda u Zagrebu, s direktorom *Miroslavom Krležom* na čelu, te urednikom Poljoprivredne enciklopedije prof. *drom Mladenom Josifovićem* i 350 saradnika (pisaca) kroz sva tri broja.

Naučni i stručni prilozi (članci, rasprave) naše Poljoprivredne enciklopedije teorijskog su i praktičnog (aplikativnog) značaja. U pravilu njihov je opseg toliki da se tretirano pitanje obuhvati monografski i što suvremenije. Materija iznesena u njoj obrađuje oko 8 000 pojmova, rezultata uglavnom naše poljoprivredne znanosti i prakse s osvrtom i na strane probleme.

Naša Poljoprivredna enciklopedija, za razliku od dviju stranih: *Enciclopedia Agricola Italiana* i Poljoprivredne enciklopedije SSSR, obrađuje pretežno, a mogli bismo reći, praktično isključivo našu poljoprivrednu problematiku. To je u stvari nacionalna jugoslavenska Poljoprivredna enciklopedija. U njoj su obrađeni, tj. izneseni faktori i problemi agrotehničke, fitotehničke, zootehničke i agroekonomske prakse sa potrebnim osvrtom na granične oblasti iz prirodnih, tehničkih, tehnoloških i ekonomskih znanosti.

Ona je prvenstveno namijenjena agronomskim stručnjacima u praksi. Ona im je izvor za razne informacije i dokumentacije u svakidnjem radu. Ona pomaže našim agronomskim stručnjacima u planiranju i rješavanju različitih pothvata u našim ekološkim prilikama, te u specifičnim društveno-ekonomskim uvjetima. No ona je prema

konceptiji enciklopedija, koje izdaje Jugoslavenski leksikografski zavod vrlo obilan izvor informacija i za sve ostale struke, pa i šire slojeve čitalaca, koje zanima pojedino stručno-znanstveno poljoprivredno pitanje.

Nećemo pretjerati ako još jednom podvučemo da su u tri sveske Poljoprivredne enciklopedije zgusnuto i monografski izneseni podaci o našoj poljoprivredi. To je dala sadanja, kako smo naprijed naveli, aktivna generacija poljoprivrednih stručnjaka SFR Jugoslavije, koji rade na fakultetima, u institutima, zavodima i ostalim privrednim i stručnim organizacijama.

Međutim, ona ostavlja mjesta i nekim zamjerkama. Jedna na oko formalna ali za sobom povlači i sam sadržaj, odnosi se u prvom redu na opseg. Tri sveska (broja) malo je da se iznese suvremena naša poljoprivreda. Zamjerka bi bila i podugo izlaženje. Gotovo 10 godina. Znanost juri kao svjetlosne zrake. Što je prije deset godina bilo suvremeno, često je nakon deset godina povijest. Pored toga je i nepotpun pregled biografija poljoprivrednih naših i stranih stručnjaka.

Neke se zamjerke pravdaju s obzirom na teške naše ekonomske prilike, zbog čega nije došlo do izdanja četiri u prvo vrijeme planirana sveska. U našim stručnim časopisima do sada nije bilo riječi o prijašnjim brojevima Poljoprivredne enciklopedije. Nije bio upoznat s njome kolektiv jugoslavenskih agronoma. Vrlo je slabo bila plasirana kod pojedinaca i agronoma. Nastojimo da se što prije plasiraju do potrošača sva tri sveska, te da šampamo drugo izdanje sa cijelim brojem.

Prof. dr Josip Kovačević

TODORIĆ I. — GRAČAN R.:

Specijalno ratarstvo — Zagreb, 1973, (str. 354, sl. 76)

Naša poljoprivredna stručna književnost obogaćena je jednim novim udžbenikom za srednje poljoprivredne škole.

Novoizašla knjiga »*Specijalno ratarstvo*« po opsegu je primjerna, te sadrži obilno gradivo, koje se odnosi na specijalno ratarstvo kao predmet u srednjim poljoprivrednim školama. Udžbenik je po sadržaju i obimu u stvari monografija. U pogledu sadržaja obuhvaćene su sve ratarske kulture, koje se u nas uzgajaju: žita, zrnefite mahunarke, industrijsko bilje i krmno bilje.

U kratkom Uvodu iznesen je projekt obrade (opisa i azlaganja) za pojedine kulture. Tako, za svaku kulturu se iznosi sljedeće: 1. Porijeklo i rasprostranjenost, 2. Važnost i upotreba, 3. Morfološke i biološke osobine, 4. Vrste, odlike i sorte, 5. Uvjeti uspijevanja, 6. Agrotehnika: plodored, obrada tla, gnojidba, sjetva, njega, žetva i vršidba, prirod i čuvanje.

Pregled obrađenih kultura: 1. Žita — pšenica, raž, ječam, zob, kukuruz, sirak, proso, riža, heljda; 2. Zrnate mahunarke — grah, grašak, soja, leća, zemni oračac, bob, slanutak i lupina; 3. Industrijsko bilje — uljarice: uljane repice, mak, ricinus, sezam; biljke za vlakno: konoplja, lan, pamuk; biljke za proizvodnju šećera, škroba i alkohola: šećerna repa, cikorija, krompir i ostale industrijske biljke: duhan i hmelj; 4. Krmno bilje — krmni međuusjevi, višegodišnji krmni usjevi, trave kao oranične kulture, djetelinsko travne smjese, travnjaci i krmne kulture na oranicama.

Općenito uzevši, udžbenik je na zavidnoj pedagoškoj visini. Posebno valja istaći da se na kraju izlaganja za svaku kulturu navode testovi: Zadaci i pitanja.

Jezik udžbenika je na vanrednoj visini. Stil je vrlo lak, te će se udžbenik moći koristiti i u nastavi za tečajeve poljoprivrednih proizvođača za razne struke poljoprivrednih tehničara.

Sa malom preradom udžbenik bi se mogao dotjerati da bude i studentski priručnik. On će, u nedostatku takve knjige, praktično to i biti. Za našu poljoprivrednu struku važno je istaći da su autori iznijeli u svojim izlaganjima obilnu ratarsku terminologiju, koja se kada koristi u našoj štampi i u običnom životu.

Udžbenik »Specijalno ratarstvo« za sada je jedini te vrste na našem knjižarskom tržištu, te sam mišljenja da će se njegova naklada ubrzo rasprodati poljoprivrednim srednjoškolicima (tehničarima), studentima poljoprivrede i uopće poljoprivrednim proizvođačima.

Prof. dr Josip Kovačević